

Господарське право; господарсько-процесуальне право

УДК 347.7:347.4

Дядюк Анастасія Леонідівна

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри підприємницького та корпоративного права

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Дядюк Анастасия Леонидовна

кандидат юридических наук,

доцент кафедры предпринимательского и корпоративного права

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

Diadiuk Anastasiia

Candidate of Science of Law,

Associate Professor of the Department of Business Law and Corporate Law

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ORCID: 0000-0001-7489-7349

**ВІДСТУПЛЕННЯ ПРАВА ВИМОГИ ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ В
АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ
УСТУПКА ПРАВА ТРЕБОВАНИЯ ВЫПЛАТЫ ДИВИДЕНДОВ В
АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ
ASSIGNMENT OF THE RIGHT TO DEMAND DIVIDENDS IN JOINT
STOCK COMPANIES**

Анотація. Стаття присвячена теоретичним та практичним проблемам реалізації відступлення права вимоги виплати дивідендів в акціонерних товариствах. Досліджувалась правова природа відступлення права вимоги, особливості та порядок передання акціонером права на отримання належних йому до виплати дивідендів третім особам.

Визначено, що право на отримання дивідендів акціонером породжує грошове зобов'язальне правовідношення, сторонами якого є господарське

товариство (боржник) та акціонер (кредитор). Відсутність прямої законодавчої заборони, а також особистого характеру правовідносин між товариством та акціонером дозволяє припустити можливість відступлення права вимоги виплати дивідендів, як правової підстави заміни кредитора (акціонера) у зобов'язанні. Втім практична реалізація такої можливості ускладняється рядом факторів, серед яких: відсутність чіткої позиції щодо правової природи дивідендів, а також права на отримання дивідендів; законодавча неврегульованість порядку відступлення права вимоги виплати дивідендів. Проаналізовані рішення державного регулятора свідчать про неможливість заміни кредитора у зобов'язанні із виплати дивідендів у разі передання акціонером своїх прав іншій особі за правочином (договором) у порядку, визначеному нормативними актами. З точки зору правової доктрини, сутність права акціонера на дивіденди дозволяє виділити майнове корпоративне право на дивіденди, та право вимоги виплати дивідендів (зобов'язальне право). Відповідно, право вимоги виплати дивідендів має ознаки самостійного майнового об'єкту (активу), який може виступати об'єктом договірних правовідносин. Зобов'язальне право вимоги виплати дивідендів може бути предметом договору відступлення права вимоги дивідендів (цесії), як різновиду договору відступлення права вимоги за грошовим зобов'язанням. Слід враховувати, що укладення договору відступлення права вимоги на виплату дивідендів можливе лише після набуття самим акціонером (первісним кредитором) відповідного права вимоги до товариства.

Ключові слова: відступлення права вимоги, заміна кредитора у зобов'язанні, право на отримання дивідендів акціонерного товариства.

Анотація. Стаття посвящена теоретическим и практическим проблемам реализации уступки права требования по выплате дивидендов в акционерных обществах. Исследовалась правовая природа уступки права

требования, особенности и порядок передачи акционером права на получение причитающихся ему к выплате дивидендов третьим лицам.

Определено, что право на получение дивидендов акционером порождает денежное обязательственное правоотношение, сторонами которого являются хозяйственное общество (должник) и акционер (кредитор). Отсутствие прямого законодательного запрета, а также личного характера правоотношений между обществом и акционером позволяет предположить возможность уступки права требования выплаты дивидендов, как правового основания замены кредитора (акционера) в обязательстве. Впрочем, практическая реализация такой возможности осложняется рядом факторов, среди которых: отсутствие четкой позиции относительно правовой природы дивидендов, а также права на получение дивидендов; законодательная неурегулированность порядка уступки права требования по выплате дивидендов. Проанализированные решения государственного регулятора, свидетельствуют о невозможности замены кредитора в обязательстве по выплате дивидендов, в случае передачи акционером своих прав другому лицу по сделке (договору), в порядке, определенном нормативными актами. С точки зрения правовой доктрины, сущность права акционера на дивиденды позволяет выделить имущественное корпоративное право на дивиденды, и право требования выплаты дивидендов (обязательственное право). Соответственно, право требования выплаты дивидендов имеет признаки самостоятельного имущественного объекта (актива), который может выступать объектом договорных правоотношений. Обязательственное право требования выплаты дивидендов будет предметом договора уступки права требования дивидендов (цессии), как разновидности договора уступки права требования по денежным обязательствам. Следует учитывать, что заключение договора уступки права требования по выплате дивидендов, возможно только после приобретения самим

акционером (первоначальным кредитором) соответствующего права требования к обществу.

Ключевые слова: уступка права требования, замена кредитора в обязанности, право на получение дивидендов акционерного общества.

Summary. An article explores theoretical and practical problems of the assignment of the claim dividends to joint-stock companies. The author pointed to the legal nature of the transfer of the right of claim. Were studied the peculiarities and procedure of transferring the shareholder's right to receive dividends due to him to third parties.

The right to receive dividends by a shareholder gives rise to a monetary obligation, the parties to which are a company (the debtor) and a shareholder (the creditor). We can see the possibility of assignment of the right to claim payment of dividends as a legal basis for replacing the creditor (shareholder) in the obligation because of the absence of a direct legal prohibition, as well as the personal nature of the legal relationship between the company and the shareholder. The practical implementation of this possibility is complicated by several factors, including the lack of a clear legal position on the nature of dividends, as well as the right to receive dividends; legislative non-regulation of the procedure for assignment of the right to demand payment of dividends. The analyzed decisions of the state regulator indicate the impossibility of replacing the creditor in the obligation to pay dividends if the shareholder transfers his rights to another person under the transaction (agreement) in the manner prescribed by regulations. The legal doctrine shows, the essence of the shareholder's right to dividends allows distinguishing the corporate right to dividends, and the right to claim payment of dividends (obligatory). Accordingly, the right to claim payment of dividends has the characteristics of an independent property object (asset), which may be the object of a contractual relationship. The obligatory right to demand payment of dividends will be the subject of a contract

of assignment of the right to claim dividends to be paid (cession), as a kind of agreement of assignment of the right to demand a monetary obligation. The conclusion of an agreement on the assignment of the right to claim dividends is possible only after the acquisition by the shareholder (original creditor) of the right to claim the company.

Key words: *assignment of the right of claim, replacement of the creditor in the obligatory one, the right to receive dividends of the joint-stock company.*

Постановка проблеми. Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), регулюючи порядок виконання зобов'язання, передбачає ряд випадків у яких дозволяється заміна управненої сторони третьою особою, яка не є стороною правовідносин, внаслідок яких зобов'язання виникли [1]. У випадках, коли йдеться про заміну сторони, яка має право вимоги дивідендів, власники корпоративних прав та професійні учасники фондового ринку стикаються з численними теоретико-практичними проблемами, пов'язаними із недостатнім науковим обґрунтуванням та законодавчою неврегульованістю даного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям даного дослідження слугували напрацювання та роботи таких науковців: О.А. Черненко [2], В. Цікала [3], Смітюха А.В. [4].

Різні аспекти порядку та підстав виплати дивідендів виступали предметом вивчення багатьох науковців, що свідчить про актуальність питання. Також питання переходу права власності на цінні папери акціонерного товариства шляхом відступлення права вимоги (цесії) піднімалось, зокрема, Розгоном О.В. [5] однак ґрунтовних досліджень щодо можливості заміни кредитора у правовідносинах між акціонерним товариством та його учасником при виплаті дивідендів не проводилось.

Метою статті є дослідження правової природи, особливостей та порядку передачі акціонером права на отримання належних йому до виплати дивідендів третім особам.

Виклад основного матеріалу. Законом України «Про акціонерні товариства» (ст. 25, 26; далі – ЗУ про АТ) прямо закріплено право власників простих та привілейованих акцій на отримання дивідендів у зв'язку з розподілом частини прибутку АТ [6]. Відповідно до норм ст. 167 Господарського кодексу України (далі – ГК України) право особи на отримання дивідендів (певної частки прибутку) є одним із видів корпоративних прав, що призводить до виникнення корпоративних правовідносин між товариством та його акціонером [7]. Поняття «дивіденди» регулюється цілим рядом нормативно-правових актів (ст. 116 ЦК України, ст. 10 ЗУ «Про господарські товариства» [8], пп. 14.1.49 Податкового кодексу України [9]), а загальний порядок їх виплати в акціонерному товаристві визначається ст. 30 спеціального закону.

Погодимось із твердженням, що будь-яке зобов'язання зі сплати грошових коштів – є грошовим, незалежно від правових підстав його виникнення [2, с. 170]. Відповідний висновок відображено і у Постанові Верховного Суду від 17 січня 2018 року у справі № 910/11316/17, згідно якої грошовим є зобов'язання, яке виражається в грошових одиницях України (або грошовому еквіваленті в іноземній валюті), тобто будь-яке зобов'язання щодо сплати коштів [10]. Оскільки виплата дивідендів АТ дозволяється виключно грошовими коштами (ст. 30 ЗУ «Про АТ»), це породжує грошове зобов'язальне правовідношення, учасниками якого виступають господарське товариство та акціонер, в якості боржника та кредитора відповідно (ст. 510 ЦК України).

За загальним правилом ст. 512 ЦК України, дозволяється відступлення права вимоги, тобто заміна кредитора у зобов'язанні, внаслідок передання ним своїх прав іншій особі за певним правочином.

ЦК України не допускає заміну кредитора у зобов'язаннях, які нерозривно пов'язані з особою кредитора (ст. 515), а також у випадку заборони встановленої договором або законом (ч.3 ст.512). З огляду на це необхідно оцінити - чи підпадатиме заміна акціонера третьою особою у зобов'язальних правовідносинах із отримання дивідендів, під зазначені вище обмеження.

Законодавець, встановлюючи недопустимість заміни кредитора, обумовив це особистим характером зобов'язань, правова природа яких не передбачає можливості їх виконання третій особі [11, с.15]. Стаття 515 ЦК України не містить вичерпного переліку таких зобов'язань, однак вказує, що до них належать відшкодування, пов'язані із шкодою, завданою каліцтвом, іншими ушкодженнями здоров'я або смертю. Аналізуючи характер участі акціонера в діяльності акціонерного товариства, останнє відносять до товариств об'єднання капіталів, з домінуючим майновим елементом, що характеризується: обов'язковістю майнової та необов'язковістю персональної участі в діяльності товариства його учасників; можливістю виходу в будь-який момент (з дотриманням процедури); відсутністю обмежень на участь в інших товариствах [12, с. 34-35]. Крім того, акціонер може брати участь в управлінні товариством через представника (ст. 34, 39 ЗУ «Про АТ»), а також передавати в управління належні йому акції, наприклад, з метою запобігання конфлікту інтересів у певних категорій осіб (ст. 36 ЗУ «Про запобігання корупції») [13].

Таким чином, зазначене вище свідчить про відсутність між акціонером та акціонерним товариством правовідносин такого рівня зв'язку та особистого характеру, що унеможлиблює виплату дивідендів третій особі (за наявності в останньої належних правових підстав).

Щодо наявності прямої законодавчої заборони на відступлення права вимоги дивідендів, то ані ЦК України, ані ст. 30 ЗУ «Про АТ», яка регулює порядок виплати дивідендів, її не містить.

Проте, відзначимо, що певні обмеження обумовлюються передбаченим законодавством способом здійснення виплати дивідендів. Опосередковано обмеження закладено у нормі статті 30 згаданого Закону, згідно якої виплата дивідендів здійснюється відповідно до переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів. Зазначений перелік осіб складається після прийняття рішення загальними зборами акціонерів про виплату дивідендів за простими акціями, на дату визначену наглядовою радою акціонерного товариства. Отримати дивіденди за привілейованими акціями мають право особи, внесені до переліку, який складається протягом одного місяця після закінчення звітного року (ч. 4 ст.30 ЗУ про АТ). Більше того, законодавчо встановлено, що у випадку відчуження акцій після дати складення вказаного переліку осіб, але до дати фактичної виплати дивідендів, право на отримання дивідендів залишається в особи, зазначеної у такому переліку. Таким чином, внесення змін до складеного переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів за простими та привілейованими акціями законодавством не передбачається.

Також, здійснюючи виплату дивідендів, в тому числі через депозитарну систему, що імперативно передбачено для публічних акціонерних товариств та опціонально – для приватних (ч.5 ст.30 ЗУ про АТ), слід враховувати нормативно-правові акти Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР), які регулюють дане питання. Так, рішенням НКЦПФР від 12.04.2016 р. № 391 затверджено Порядок виплати акціонерним товариством дивідендів (далі – Рішення НКЦПФР № 391), у якому деталізується послідовність дій акціонерного товариства та професійних учасників депозитарної системи України, а також етапи перерахування дивідендів особам, які мають право на отримання дивідендів [14]. Особою, яка має право на отримання дивідендів, в розумінні даного Положення (абз.2 ч.2 ст.1), може бути також і «інша особа» (крім тієї, що є вже включена до переліку), яка має право на

отримання дивідендів відповідно до законодавства (внаслідок спадкоємства, правонаступництва тощо). Як бачимо у наведеному визначенні «інші особи», що можуть мати право на дивіденди не конкретизуються, а регулятор посилається на невичерпний перелік правових підстав для набуття такого права, що включає, але не обмежується спадкоємництвом та правонаступництвом.

З огляду на зазначене, можемо припустити, що укладення договору про відступлення права вимоги на виплату дивідендів, буде достатньою правовою підставою для виникнення у третьої особи права на отримання дивідендів. Натомість, аналіз Рішення НКЦПФР № 391 вказує на відсутність законодавчо прописаного механізму заміни кредитора у зобов'язанні із виплати дивідендів у разі передання акціонером своїх прав іншій особі за правочином (договором).

Так, ст. 3 вказаного Рішення визначає, що виплата дивідендів іншим особам, що мають право на отримання дивідендів, встановлюється внутрішніми документами депозитарної установи. В свою чергу, внутрішні документи депозитарної установи розробляються з урахуванням вимог Положення про провадження депозитарної діяльності, затвердженого рішенням НКЦПФР 23.04.2013 р. № 735 (далі – Рішення НКЦПФР № 735)[15]. Даним рішенням відступлення права вимоги, розглядається як підстава для переходу прав на цінні папери в результаті правонаступництва (абзац шостий пункту 10 глави 2 розділу V).

Втім норми Рішення НКЦПФР № 735 не передбачають депозитарної операції з відступлення права вимоги дивідендів, а також не дозволяють визначити порядок дій депозитарної установи та власника цінних паперів у разі заміни кредитора у зобов'язанні, та перелік необхідних первинних документів.

Отже, з одного боку, право на дивіденди в акціонера виникають з моменту прийняття рішення загальними зборами про їх виплату, з іншого –

право їх використання (користування) та розпорядження обмежується до моменту їх фактичної виплати.

Така ситуація, на нашу думку, склалась внаслідок трактування закріпленого в законодавстві права на отримання певної частки прибутку (дивідендів) господарської організації, як невідчужуваної складової корпоративних прав (ст. 167 ГК України). Натомість, на доктринальному рівні тривалий час обговорюється необхідність розрізняти корпоративне право на дивіденди (право на частину прибутку товариства) та зобов'язальне право на отримання оголошених дивідендів (право грошової вимоги до товариства) [16, с. 102; 17, с.7].

Цілком погоджуємось із думкою Смітюха А.В., який, досліджуючи правову природу права на дивіденди учасників корпоративних підприємств, вказав на існування майнового корпоративного права на дивіденди, та зобов'язального права вимоги сплати дивідендів, як похідного від відповідного корпоративного права [4, с. 88]. Подібний підхід закріплено законодавством країн загального права, де акціонер може передати своє право на дивіденди (повністю або частково) третій стороні, за «договором переуступки» між ними, внаслідок чого остання набуває право на призначений дивіденд замість акціонера [18]. Відповідно, право вимоги виплати дивідендів можна розглядати, як самостійний майновий об'єкт (актив), який може виступати об'єктом договірних правовідносин.

Вважаємо, що зобов'язальне право вимоги виплати дивідендів може бути предметом договору відступлення права вимоги дивідендів (цесії). Такий договір буде різновидом договору відступлення права вимоги за грошовим зобов'язанням, що підтверджується рішенням Господарського суду м. Києва від 26.07.2018 р. у справі № 910/5215/18, яким суд задовільнив вимогу позивача про визнання за ним права на акції та права на отримання дивідендів невикладених у 2011-2014 рр., які він набув на підставі договору відступлення права вимоги (цесії) № Ф-3009-1 від 30.09.2016 р., відповідно

до якого цедент (акціонер) відступає цесіонарію (позивачу) права вимоги на отримання дивідендів [19].

У той же час, при укладенні договору цесії, слід враховувати норми ст. 514 ЦК України, відповідно до якої до нового кредитора (третьої особи) переходять права первісного кредитора (акціонера) у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом. Зазначене свідчить про можливість укладення договору відступлення права вимоги на дивіденди за простими акціями лише після прийняття рішення загальними зборами акціонерів про виплату дивідендів, з яким пов'язаний момент виникнення зобов'язальних правовідносин та момент встановлення обсягу вимог. Доречно передбачити обов'язок акціонера (первісного кредитора, цедента) повідомляти акціонерне товариство (боржника) та депозитарну установу у разі заміни кредитора третьою особою (новим кредитором, цесіонарієм) у зобов'язанні із виплати дивідендів.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Відсутність прямої законодавчої заборони та особистого характеру правовідносин, що виникають між акціонерним товариством та акціонером при виплаті дивідендів не позбавляють останнього можливості замінити себе у зобов'язанні третьою особою. Право вимоги виплати дивідендів є самостійним майновим об'єктом (активом), який може виступати об'єктом договірних правовідносин. Вважаємо, що предметом договору відступлення права вимоги дивідендів (цесії) може бути право вимоги їх виплати. Одночасно, відсутність єдиної доктрини щодо правової природи дивідендів, недостатня розробленість інституту відступлення права вимоги, а також нормативна неврегульованість значно ускладнюють (часом унеможлиблюють) реалізацію такої заміни сторони.

Література

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
2. Черненко О. А. Реалізація права на виплату дивідендів в Україні. *Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні*. 2019. с. 168-171. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ppip_2019_19_37.pdf (дата звернення: 25.04.2021).
3. Цікало В. Здійснення і захист права акціонерів на отримання дивідендів: порівняльно-правовий аспект. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2016. Вип. 63. С. 97–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2016_63_13 (дата звернення: 23.04.2021).
4. Смітюх А.В. Щодо правової природи права на дивіденди. *Правова держава*. 2018. №29. С. 85-88. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Mv-qhUFhZq8J:pd.onu.edu.ua/article/view/140766/137836+&cd=9&hl=uk&ct=clnk&gl=ua> (дата звернення: 27.04.2021).
5. Розгон О.В. Особливості порядку переходу права власності на акцію. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pchdu_2013_2_23.pdf (дата звернення: 25.04.2021).
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384.

7. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. № 19-20. № 21-22. Ст. 144.
8. Про господарські товариства : Закон України 19.09.1991 № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
9. Податковий кодекс України : Закон України 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14. № 15-16. № 17. Ст. 112.
10. Постанова Верховного Суду від 17 січня 2018 року у справі № 910/11316/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/71659611> (дата звернення: 24.04.2021).
11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : У 2т. /за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. Київ: Юринком Інтер. 2006. Т. II. 1088 с.
12. Корпоративне право: навчальний посібник./ О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Л.М. Дорошенко [та ін.]. Київ: Видавничий дім «АртЕк». 2018. 400 с.
13. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
14. Порядок виплати акціонерним товариством дивідендів : Рішення НКЦПФР від 12.04.2016 № 391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-16#Text> (дата звернення: 25.04.2021).
15. Положення про провадження депозитарної діяльності : Рішення НКЦПФР від 23.04.2013 № 735. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13?find=1&text=%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B8#w1_16 (дата звернення: 25.04.2021).

16. Щербина О. В. Правове становище акціонерів за законодавством України. Київ : Юрінком Інтер, 2001. 157 с.
17. Спасибо-Фатєєва І. В. Цивільно-правові проблеми акціонерних правовідносин : автореф. дис ...д-ра юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2000. 36 с.
18. Can a shareholder's dividend be paid to a third party? Published on LexisPSL on 14.05.2014. URL: <https://www.lexisnexis.co.uk/legal/guidance/can-a-shareholders-dividend-be-paid-to-a-third-party> (дата звернення: 25.04.2021).
19. Рішення Господарського суду м. Києва від 26.07.2018 р. у справі № 910/5215/18. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/75744373> (дата звернення: 25.04.2021).

References

1. *Cyvilnyj kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 # 435-IV. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2003. ## 40-44. St. 356*
2. Chernenko O. A. Realizacija prava na vyplatu dyvidendiv v Ukraini. Problemy pravovogho zabezpechennja pidpryjemnyctva v Ukraini. 2019. S. 168-171.
URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ppip_2019_19_37.pdf (дата звернення: 25.04.2021).
3. Cikalo V. Zdijsnennja i zakhyst prava akcioneriv na otrymannja dyvidendiv: porivnjajlno-pravovyj aspekt. Visnyk Ljvivskogho universytetu. Serija jurydychna. 2016. Vyp. 63. S. 97–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2016_63_13 (дата звернення: 23.04.2021).

4. Smitjukh A.V. Shhodo pravovoji pryrody prava na dyvidendy. Pravova derzhava. 2018. #29. S. 85-88. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Mv-qhUFhZq8J:pd.onu.edu.ua/article/view/140766/137836+&cd=9&hl=uk&ct=clnk&gl=ua> (data zvernennja: 27.04.2021).
5. Rozghon O.V. Osoblyvosti porjadku perekhodu prava vlasnosti na akciju. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pchdu_2013_2_23.pdf (data zvernennja: 25.04.2021).
6. Pro akcionerni tovarystva: Zakon Ukrainy vid 17.09.2008 # 514-VI. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2008. # 50-51. St. 384.
7. Ghospodarskyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 # 436-IV. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2003. # 18. # 19-20. # 21-22. st.144.
8. Pro ghospodarsjki tovarystva: Zakon Ukrainy 19.09.1991 # 1576-XII. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 1991. # 49. St. 682.
9. Podatkovyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy 02.12.2010 # 2755-VI. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2011. # 13-14. # 15-16. # 17. st.112.
10. Postanova Verkhovnogho Sudu vid 17 sichnja 2018 roku u spravi # 910/11316/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/71659611> (data zvernennja: 24.04.2021).
11. Naukovo-praktychnyj komentar Cyviljnogho kodeksu Ukrainy : U 2t. /za red. O.V.Dzery, N.S. Kuznjecovoji, V.V. Lucja. Kyjiv: Juryнком Inter. 2006. T.II. 1088 s.
12. Korporatyvne pravo: navchaljnyj posibnyk./ O.V. Gharaghonych, S.M. Ghrudnycjka, L.M. Doroshenko [ta in.]. Kyjiv: Vydavnychyj dim «ArtEk». 2018. 400 s.
13. Pro zapobighannja korupciji : Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 # 1700-VII. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2014. # 49. St. 2056.

14. Porjadok vyplaty akcionernym tovarystvom dyvidendiv : Rishennja NKCPFR vid 12.04.2016 # 391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-16#Text> (data zvernennja: 25.04.2021).
15. Polozhennja pro provadzhennja depozytarnoji dijajlnosti : Rishennja NKCPFR vid 23.04.2013 # 735. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13?find=1&text=%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B8#w1_16 (data zvernennja: 25.04.2021).
16. Shherbyna O. V. Pravove stanovyshe akcioneriv za zakonodavstvom Ukrainy. Kyjiv : Jurinkom Inter, 2001. 157 s.
17. Spasybo-Fatjejeva I. V. Cyviljno-pravovi problemy akcionernykh pravovidnosyn : avtoref. dys ...d-ra juryd. nauk: 12.00.03. Kharkiv, 2000. 36 s.
18. Can a shareholder's dividend be paid to a third party? Published on LexisPSL on 14.05.2014. URL: <https://www.lexisnexis.co.uk/legal/guidance/can-a-shareholders-dividend-be-paid-to-a-third-party> (data zvernennja: 25.04.2021).
19. Rishennja Ghospodarsjkogho sudu m. Kyjeva vid 26.07.2018 r. u spravi # 910/5215/18. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/75744373> (data zvernennja: 25.04.2021).